

**Gospodarowanie zasobami organizacji
w warunkach zagrożeń otoczenia**

Andrzej Pawlik¹

**INTERNET JAKO PRZYKŁAD AKTYWNOŚCI
INNOWACYJNEJ PRZEDSIĘBIORSTW**

Streszczenie

Gospodarka światowa przechodzi obecnie okres niezwykle gwałtownych przemian, który charakteryzuje: postępująca globalizacja i serwicyzacja gospodarki, przyspieszenie postępu technicznego, burzliwy rozwój technologii informatycznych i komunikacyjnych, zwiększona konkurencja między przedsiębiorstwami, regionami, państwami, a także ludźmi.

W gospodarce, w której wiedza zyskuje na wartości, wartość zyskuje też stosowana i rozwijana technologia informacyjno-komunikacyjna, która wzmacnia proces przekazywania informacji czyli źródło wiedzy.

Technologie informacyjne uznane są za warunek wzrostu nowoczesności i konkurencyjności gospodarki oraz za wspierające rozwijanie potencjału intelektualnego kraju i umiejętności obywateli, ponieważ są narzędziem sprawnego operowania wiedzą i informacją.

Przez technologie informacyjne rozumie się technologie zbierania, przesyłania, gromadzenia, przechowywania, przetwarzania i udostępniania informacji za pomocą nowoczesnych środków technicznych.

Taką technologią jest właśnie Internet, który wpływa na zmianę sposobów komunikacji międzyludzkiej, pracy i działania przedsiębiorstw.

Internet jako nowe medium komunikacji stwarza dogodną przestrzeń wymiany różnego rodzaju komunikatów pomiędzy partnerami gospodarczymi. Jest miejscem tworzenia wizerunku i tożsamości przedsiębiorstwa, działań marketingowych,

¹ dr Andrzej Pawlik, Instytut Ekonomii i Administracji Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach.

sprzedaży produktów i usług, dokonywania płatności oraz nawiązywania kontaktów z klientem.

Cechą charakterystyczną dla przedsiębiorstw działających w warunkach rozwoju Internetu jest: brak barier językowych, kulturowych, cywilizacyjnych i politycznych, a także brak dystansu geograficznego i czasowego.

Z przeprowadzonych w Polsce w 2008 roku badań wynika, że:

- 95% przedsiębiorców korzysta z komputerów, a 93% ma dostęp do Internetu,*
- 36% pracujących regularnie korzysta z komputerów, a 28% z Internetu,*
- 59% gospodarstw domowych posiada komputery,*
- 48% gospodarstw posiada dostęp do Internetu.*

Ale widoczne są pewne zagrożenia np. wskaźnik dostępności usług administracji publicznej on-line w Europie sytuuje nasz kraj na przedostatniej pozycji wśród 27 krajów UE.

Uważam, że zwiększenie liczby organizacji, urzędów administracji państwowej i samorządowej (e-administracji) działających z wykorzystaniem Internetu pozwoli uzyskać jeszcze większy stopień wykorzystania nowoczesnych technologii, który z kolei jest narzędziem podnoszenia innowacyjności.

Wydaje się, że obecnie spoczywa na nas ogromna odpowiedzialność, by młode pokolenie Polaków, którego już nie trzeba przekonywać do Internetu, potrafiło mądrze i odpowiedzialnie z niego korzystać.

Wstęp

Gospodarka światowa przechodzi obecnie okres niezwykle gwałtownych przemian, który charakteryzuje: postępująca globalizacja i serwicyzacja gospodarki, przyspieszenie postępu technicznego, burzliwy rozwój technologii informatycznych i komunikacyjnych, zwiększona konkurencja między przedsiębiorstwami, regionami, państwami, a także ludźmi. Efektem dokonujących się przemian jest nowy model gospodarki, który nazwano „gospodarką opartą na wiedzy”, ponieważ zasadniczą rolę odgrywa w niej wiedza; procesy uczenia się i informacja. Wiedza staje się podstawowym zasobem nowoczesnego społeczeństwa nazwanego też społeczeństwem informacyjnym.

W gospodarce, w której wiedza zyskuje na wartości, wartość zyskuje też stosowana i rozwijana technologia informacyjno-komunikacyjna, która wzmacnia proces przekazywania informacji czyli źródło wiedzy.

„Technologia informacyjna jest innowacją stymulującą rozwój wszystkich dziedzin życia, wynika z faktu nieograniczonego komunikowania się społeczeństwa za pośrednictwem globalnych sieci komputerowych”.²

Technologie informacyjne uznane są za warunek wzrostu nowoczesności i konkurencyjności gospodarki oraz za wspierające rozwijanie potencjału intelektualnego kraju i umiejętności obywateli, ponieważ są narzędziem sprawnego operowania wiedzą i informacją. Z technologiami informacyjnymi związanych jest wie-

² A. Pomykalski, *Zarządzanie innowacjami*, PWN, Warszawa 2001, s.195.

le dziedzin nauk technicznych (informatyka, automatyka, telekomunikacja, elektronika itd.), matematyka, fizyka i ekonomia.

Internet narzędziem innowacyjności

Promowanie innowacyjności gospodarki poprzez zwiększenie- wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych oznacza zachęcanie do ich adaptacji w sferze działalności gospodarczej. Oznacza również rozbudowę nowoczesnej infrastruktury informacyjnej o znaczeniu ponad instytucjonalnym, tworzenie i wspieranie działalności centrów informacji, szkolenia i transfer technologii informacyjnych oraz wsparcie dla innowacyjnych projektów małych i średnich przedsiębiorstw.

Przez technologie informacyjne rozumie się technologie zbierania, przesyłania, gromadzenia, przechowywania, przetwarzania i udostępniania informacji za pomocą nowoczesnych środków technicznych.

Taką technologią jest właśnie Internet, który wpływa na zmianę sposobów komunikacji międzyludzkiej, pracy i działania przedsiębiorstw.

Internet jako nowe medium komunikacji stwarza dogodną przestrzeń wymiany różnego rodzaju komunikatów pomiędzy partnerami gospodarczymi. Jest miejscem tworzenia wizerunku i tożsamości przedsiębiorstwa, działań marketingowych, sprzedaży produktów i usług, dokonywania płatności oraz nawiązywania kontaktów z klientem.

Dzięki dynamicznemu rozwojowi gospodarczych zastosowań Internetu powstają nowe warunki organizacji i zarządzania współczesnym przedsiębiorstwem. Dostrzegamy zmiany w strukturze i funkcjonowaniu „tradycyjnych przedsiębiorstw”, a w otoczeniu Internetu pojawia się szereg nowych przedsiębiorstw o prointerne- towej orientacji. Cechą charakterystyczną dla przedsiębiorstw działających w warunkach rozwoju Internetu jest: brak barier językowych, kulturowych, cywilizacyjnych i politycznych, a także brak dystansu geograficznego i czasowego.

Rozważając zastosowanie Internetu w przedsiębiorstwach jako przykładowe efekty tej technologii, można wskazać³ :

- nowy cyfrowy produkt (usługa)- przy zawieraniu transakcji i komunikowaniu się poprzez Internet wzrasta znaczenie przesyłania dokumentów, obrazu, muzyki, czy pieniędzy w wersji elektronicznej,
- nowe metody wytwórcze- wzrasta znaczenie nowych umiejętności w procesach wytwórczych w miejscu pracy, tzw. piśmiennictwo elektroniczne, wzrasta znaczenie pracy na odległość (telepraca), nauki na odległość (e- learning), świadczenia usług publicznych (e- governance),
- istotne dla zmian organizacyjnych w produkcji jest pokonywanie ograniczeń czasu i przestrzeni w dotarciu do informacji zasobów zgromadzonych w Internecie. Na zmiany organizacyjne wpływa automatyzacja prowadzenia danych przekazywanych przez Internet, a takie dygitalizacja⁴ produktów i do-

³ J. Targalski, red., *Innowacyjność przedsiębiorstw Małopolski i Śląska*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego, Kraków 2008, s.106.

⁴ Dygitalizacja oznacza, że dokumenty i informacje, produkty i zasoby coraz częściej transponowane

kumentów (inny jest sposób gromadzenia, przechowywania, kopiowania oraz cyklu życia takiego produktu).

W warunkach polskich, przedsiębiorstwa w sposób zróżnicowany korzystają z nowoczesnych technologii i usług internetowych. Należy podkreślić, iż wysoki poziom technologii informacyjno- telekomunikacyjnych warunkuje aktywne funkcjonowanie przedsiębiorstw w e-biznesie.

Wykorzystanie Internetu jako platformy współpracy z klientami odbywa się poprzez wykorzystanie różnych narzędzi internetowych. Wśród najbardziej popularnych i wykorzystywanych w Polsce i na świecie są strony www. Strony internetowe ze względu na dostęp do różnych usług można klasyfikować jako serwisy:

- informacyjne(dostęp do aktualnych informacji, poczty, czasopism itp.),
- internetowej komunikacji (konsultacje i zwrotne informacje),
- transakcyjne(rejestracje, operacje finansowe itp.),
- nauki na odległość (studiowania na wyższej uczelni).

Tworzenie odpowiednich serwisów internetowych jest związane z uczeniem się i rosnącym wykorzystaniem Internetu przez społeczeństwo. Na tworzenie serwisów internetowych można spojrzeć ewolucyjnie i wyróżnić cztery stadia tworzenia serwisów internetowych.⁵

Stadium pierwsze: dostęp do informacji. Strony internetowe służą do prezentowania informacji. Dostęp do informacji dla zewnętrznych użytkowników jest prosty, nie wymaga skomplikowanych nawigacji. Stadium drugie: interakcyjne. Istnieje interaktywny kontakt za pomocą poczty elektronicznej, możliwość uzyskiwania formularzy, dokumentów. Gromadzenie informacji jest nadal tradycyjne, interaktywność ograniczona. Stadium trzecie: procesowe. Na tym etapie następuje automatyzacja części działań, które odbywają się on-line. Pewne transakcje wykonywane są tam, gdzie opłaty są z góry ustalone. Stadium czwarte: transakcyjne. Jest to stadium, które obrazuje wielkość połączonych treści, tekstów, stron internetowych. Daje możliwość „wędkowania” po bazach danych, zdobywania informacji.

Edukacyjny charakter wykorzystania Internetu w przedsiębiorstwach zakłada, że na początku strony internetowe służą informowaniu o ofercie, a następnie stają się zaawansowaną platformą zawierania transakcji i dystrybucji dóbr oraz usług. Wraz z rozwojem i technicznym zaadaptowaniem serwisów internetowych wzrasta ich zastosowanie i oddziaływanie. Najpierw stanowią narzędzie marketingu, następnie sprzedaży i dystrybucji. Za pomocą stron internetowych interakcje są kluczem do zwiększania efektywności serwisów.

Internet jest innowacją technologiczną, jej adaptacja w sferze społecznej, w życiu społecznym jest przesłanką do wnioskowania o poziomie rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Wykorzystanie Internetu w przedsiębiorstwach daje przesłanki do wnioskowania o poziomie nowoczesności i konkurencyjności. Dzisiaj Internet jest narzędziem sprawnego operowania wiedzą i informacją, platformą

są na nośnik cyfrowy.

⁵ Cyt. Za J.Targalski red. *Innowacyjność przedsiębiorstw Małopolski i Śląska*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego, Kraków 2008, s.108.

dostarczania elektronicznych-innowacyjnych produktów i usług. Wykorzystanie Internetu w przedsiębiorstwach jest jednym z czynników, który pozwala na wnioskowanie o poziomie innowacyjności przedsiębiorstw.

Internet w przedsiębiorstwach

Z przeprowadzonych w Polsce w 2008 roku badań wynika, że:⁶

- 95% przedsiębiorców korzysta z komputerów, a 93% ma dostęp do Internetu,
- 36% pracujących regularnie korzysta z komputerów, a 28% z Internetu,
- 17% przedsiębiorstw wykorzystuje bezpłatne oprogramowanie, np. LINUX,
- 68% przedsiębiorstw kontaktuje się z administracją publiczną przez Internet.

Tabela 1. Przedsiębiorstwa wykorzystujące komputery oraz Internet w 2008 r.

Przedsiębiorstwa wg wielkości	Przedsiębiorstwa posiadające					
	komputery	dostęp do Internetu	sieć lokalna LAN		Intranet	Extranet
			ogółem	beprzewodowa		
Ogółem	95	93	58	23	26	7
małe (10-49 pracujących)	94	91	51	19	22	6
średnie (50-249 pracujących)	99	99	81	33	37	11
duże (250 i więcej pracujących)	100	100	96	53	55	19

Źródło: Społeczeństwo informacyjne w Polsce, GUS, 2008.

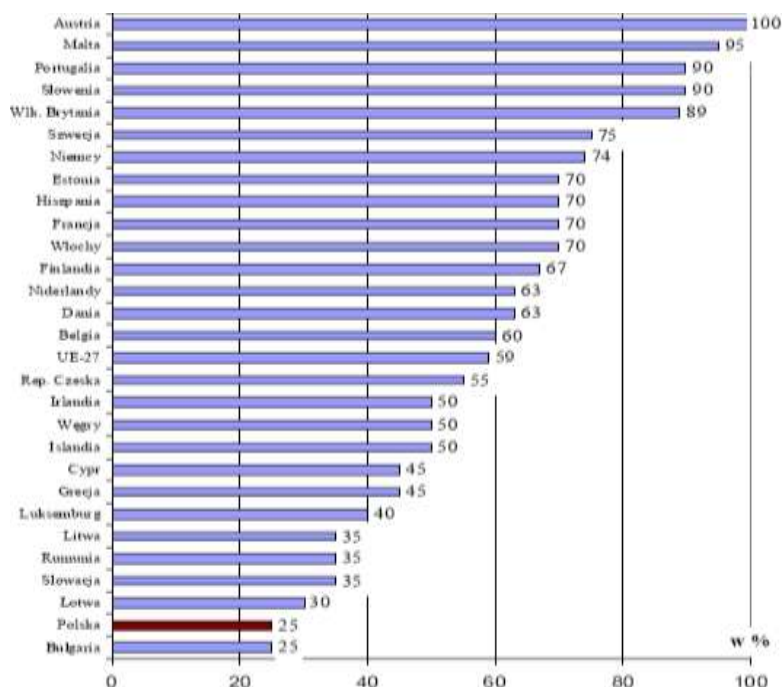
Oferta usług administracji publicznej dostępnych przez Internet w Polsce nie jest jeszcze zadawalająca. Znalazło to odzwierciedlenie w poziomie wskaźnika dostępności e-administracji, który w przypadku naszego kraju należał w 2007 r. do najniższych.

Przy niewielkim postępie w poziomie świadczenia usług administracyjnych online nie obserwujemy również zmian wśród przedsiębiorstw wykorzystujących Internet w kontaktach z administracją publiczną.

W 2007 roku 68% ogółu przedsiębiorstw wykorzystywało Internet w kontaktach z administracją publiczną, 56% do pozyskiwania informacji, 58% do otrzymywania formularzy, 61% do odsyłania wypełnionych formularzy, 21% do pełnej obsługi procedur administracyjnych, a tylko 6% do składania ofert w elektronicznym systemie zamówień publicznych.

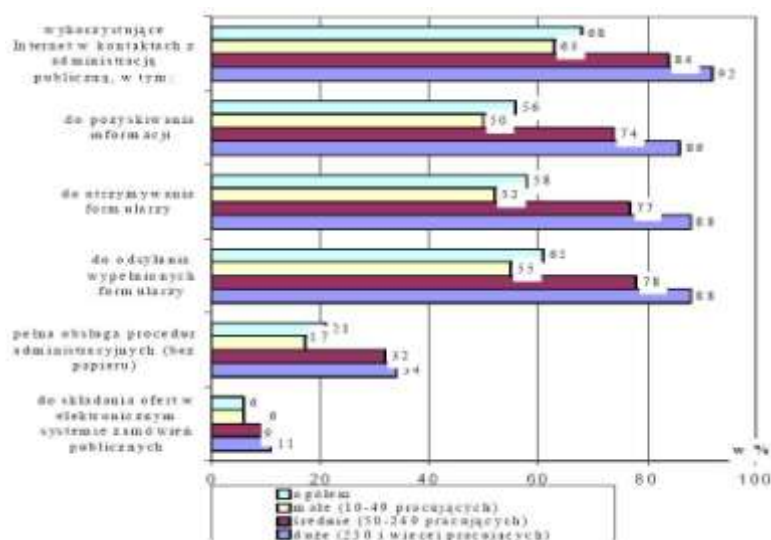
⁶ Badania zostały przeprowadzone przez GUS w kwietniu 2008 roku na reprezentatywnej próbie 14117 przedsiębiorstw, w których liczba pracujących wynosiła co najmniej 10, a prowadzona działalność gospodarcza zaklasyfikowana była według PKD.

Rysunek 1. Wskaźnik dostępności usług administracji publicznej on-line w Europie w 2007 roku.

Źródło: Eurostat

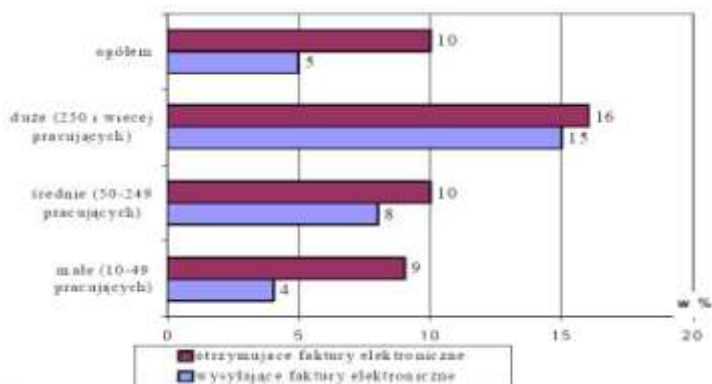
Rysunek 2 Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną w 2007 r.

Źródło: Społeczeństwo informacyjne w Polsce, GUS, 2008.

Popularne w ostatnich latach staje się stosowanie przez przedsiębiorstwa faktur elektronicznych (e-faktury). W 2008 roku już 10 % przedsiębiorstw otrzymywało faktury elektroniczne. Wyróżniały się tu przedsiębiorstwa duże, wśród których 16% otrzymywało, a 15% wysyłało faktury elektroniczne. W średnich przedsiębiorstwach otrzymywanie faktur: 10% było zbliżone do wysyłania 8%. Wśród małych przedsiębiorstw, odsetek podmiotów otrzymujących faktury elektroniczne 9% był wyższy niż wysyłających faktury 4%.

Rysunek 3. Przedsiębiorstwa stosujące e-faktury w 2008 roku

Źródło: Społeczeństwo informacyjne w Polsce, GUS, 2008.

Korzyści ze stosowania technologii teleinformatycznych są widoczne w 15% badanych przedsiębiorstwach. Szczególnie korzyści te zauważają duże przedsiębiorstwa 33%, w mniejszym stopniu średnie 21% i małe 13%.

Przedsiębiorstwa odnotowują korzyści ze stosowania technologii informatycznych w takich obszarach działalności, jak: reorganizacja i upowszechnianie rutynowych czynności 10%, uwalnianie zasobów 8%, zwiększenie dochodów 8%, rozwój nowych produktów i usług 7%.

Tabela 2. Korzyści ze stosowania technologii teleinformatycznych w obszarach działalności przedsiębiorstwa w 2008 roku.

Przedsiębiorstwa wg wielkości	Przedsiębiorstwa	Obszary działalności przedsiębiorstwa			
		reorganizacja i uproszczenie rutynowych czynności	uwolnienia zasobów	zwiększenie dochodów	rozwój nowych produktów i usług
Ogółem	15	10	8	8	7
małe (10-49 pracujących)	13	8	6	7	6
średnie (50-249 pracujących)	21	15	12	11	10
duże (250 i więcej pracujących)	33	22	23	20	17

Źródło: Społeczeństwo informacyjne w Polsce, GUS, 2008.

Budujące są również wyniki badań wykorzystywania technologii informacyjno-telekomunikacyjnych w gospodarstwach domowych i przez osoby prywatne, które wskazują na poprawę wyposażenia gospodarstw w sprzęt komputerowy i do-

stęp do Internetu ⁷.

Z badań wynika, że:

- 59% gospodarstw domowych posiada komputery,
- 48% gospodarstw posiada dostęp do Internetu,
- połowa populacji osób w wieku 16-19 lata regularnie korzysta z komputera,
- główne cele korzystania z Internetu to: używanie poczty elektronicznej i poszukiwanie informacji,
- dynamicznie rozwija się bankowość internetowa.

W 2008 roku 7,4 mln gospodarstw domowych w Polsce posiadało przynajmniej jeden komputer, tj. o ponad 650 tys. więcej niż przed rokiem, a ich udział wśród ogółu gospodarstw wzrósł z 54% do 59%.

Tabela 3. Odsetek gospodarstw domowych wyposażonych w komputery w/g miejsca zamieszkania

	2006 r.	2007 r.	2008 r.
miasta o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys.	52,9%	60,0%	64,0%
miasta o liczbie mieszkańców do 100 tys.	46,4%	54,8%	59,6%
obszary wiejskie	36,4%	46,0%	52,8%

Źródło: Społeczeństwo informacyjne w Polsce, GUS, 2008

Sądzę, że kiedy zmienią się powody nieposiadania w domu dostępu do Internetu, wtedy nastąpi zdecydowana poprawa korzystania z usług e-administracji. W latach 2006-2008 45% gospodarstw domowych jako powód nieposiadania dostępu do Internetu podawało brak takiej potrzeby.

Rysunek 4. Powody nieposiadania dostępu do Internetu w domu (w % ogółu gospodarstw domowych bez dostępu do Internetu) w latach 2006-2008

Źródło: Społeczeństwo informacyjne w Polsce, GUS, 2008.

⁷ Badanie przeprowadził GUS w kwietniu 2007r. na reprezentacyjnej próbie 8300 gospodarstw domowych.

Podsumowanie

Od 1990 roku – czasu transformacji systemowej Polska pokonała ogromny dystans na drodze do utworzenia podstaw społeczeństwa informacyjnego oraz rozwoju ICT (technologii teleinformatycznych). Ale widoczne są również pewne zagrożenia w tym procesie urzeczywistniania w naszym kraju koncepcji społeczeństwa informacyjnego oraz gospodarki opartej na wiedzy. Dotyczą one niewłaściwych postaw, takich jak brak poszanowania własności intelektualnej, „brak potrzeby” posiadania Internetu i nieprawidłowa z punktu widzenia idei społeczeństwa informacyjnego hierarchia celów korzystania z sieci (chodzi o komunikowanie się oraz rozrywkę zamiast zdobywania wiedzy).

Analiza funkcjonowania przedsiębiorstw pozwala stwierdzić, że przedsiębiorstwa są na etapie przekształcenia z tradycyjnych w wirtualne. Przedsiębiorstwa charakteryzują się wysokim wskaźnikiem wykorzystania technologii informatycznych, a Internet uznawany jest za powszechne medium komunikacyjne, zarówno w wymiarze społecznym, jak i ekonomicznym. Zdecydowana większość przedsiębiorstw deklaruje, że posiada dostęp do Internetu, jednakże nie można mówić o działalności w przestrzeni wirtualnej. Większość przedsiębiorstw posiada strony internetowe i wykorzystuje je do działalności handlowej i marketingowej. Niewiele firm wykorzystuje je do przyjmowania zamówień, sprzedaży produktów czy przyjmowania płatności. Internet jest innowacją zaadaptowaną przez przedsiębiorstwa, nie jest jednak w pełni wykorzystywany potencjał jego możliwości. Działalność na rynku internetowym sprzyja tworzeniu porozumień branżowych i międzybranżowych, kooperujących w dostosowaniu określonych produktów i usług. W opinii użytkowników, w przedsiębiorstwach Internet uznawany jest za pomocny w codziennej pracy, służy adaptacji innowacji.

Dlatego słuszną jest promocja tej technologii, bo daje podstawy do zwiększenia skuteczności i sprawności działań, które służą unowocześnianiu, konkurencyjności i innowacyjności gospodarki.

Uważam, że zwiększenie liczby organizacji, urzędów, małych i średnich przedsiębiorstw działających z wykorzystaniem Internetu pozwoli uzyskać jeszcze większy stopień wykorzystania nowoczesnych technologii, który z kolei jest narzędziem podnoszenia innowacyjności.

Wydaje się, że obecnie spoczywa na nas ogromna odpowiedzialność, by młode pokolenie Polaków, którego już nie trzeba przekonywać do Internetu, potrafiło mądrze i odpowiedzialnie z niego korzystać.

Bibliografia:

1. Drucker P. F., *Spółczesność prokapitalistyczna*, PWN, Warszawa 1999,
2. Pomykański A., *Zarządzanie innowacjami*, PWN, Warszawa 2001,
3. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 25 wrzesień 2007,
4. Społeczność informacyjna w Polsce. Wyniki badań statystycznych z lat 2004-2007, GUS, Warszawa 2008.
5. Targalski J., red., *Innowacyjność przedsiębiorstw Małopolski i Śląska*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego, Kraków 2008.

6. Wykorzystanie technologii informacyjno- telekomunikacyjnych w przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych w 2007 roku, GUS, Warszawa 2008.

Abstract

Internet as an example of innovative activity of companies

Global economy passes right now the period of intense transformation that can characterize: globalization, service economy, technological development, faster progress in computer science, telecommunication and communication, increased competition between companies, regions, countries and even people.

In the economy, in which knowledge becomes the most important factor gains also information and communication technology, that intensifies the process of sharing knowledge as the source of knowledge.

Information technologies are recognized as the condition of the growth of modernity and competitiveness of the economy and support of the development of the intellectual potential of the country and citizen's skills, because they are the tool of the efficient usage of knowledge and information.

Quoting information technologies we understand technology of: gathering, collecting, computing, processing, popularizing, transmission and storage of information through up-to-date technology tools.

This technology is there Internet, that affect the change of the methods of communication between people, labor and enterprise activities.

Internet as the new dispatch of communication gives the convenient space of exchange of different kind of news among business partners. This is the place of creation of the image and identity of the enterprise, marketing activities, selling products and services, paying, and establishing contacts with clients.

Feature that characterize enterprises operating in conditions of Internet development is lack of language, cultural, civilization, political frontiers as well as geographical and time distance.

According to researches conducted in Poland in 2008 appears that:

- 95% of enterprises uses computers, and 93% has the access to the Internet,
- 36% labor force use computers, and 28% uses Internet
- 59% households have computer
- 48% households have an access to the Internet

But there are some visible threads e.g. rate of access to public administration services via on line in Europe locates Poland on the one before last position amongst 27 countries in EU.

I consider that increasing number of organizations, offices of public administration, local government (e-administration) operating with the usage of the Internet would let to gain better grade of taking advantage of contemporary technologies that will imply upsurge of innovation.

It seems that nowadays there is a huge responsibility is us, so as to new generation in Poland, that is used to utilize Internet, would be able to exploit it wisely and responsibly.